

урожайності був порохована за допомогою методу Еберхарта й Рассела. Найвищу урожайність в дослід формували сорти Підзимок харківський (в середньому 7,00 т/га), в той час як Амур та Обрій миронівський мали суттєво нижчу продуктивність (6,37 та 5,83 т/га). Було встановлено, що пластичність всіх сортів збільшувалася при збільшенні норми азоту при підживленні в межах одного строку сівби. До високопластичних сортів можна віднести дворучку Підзимок харківський та озимий сорт Амур, коефіцієнт регресії яких на більшості варіантів строку сівби та удобрення перевищував 1,00. В той же час коефіцієнт регресії урожайності сорту Обрій миронівський був менше одиниці, що свідчить про низьку пластичність, проте за системи удобрення даний показник наближався до одиниці. Одночасно зі збільшенням пластичності на варіантах внесенням азотних добрив збільшувалася варіанса стабільності пластичності, що свідчить про нестабільний прояв ознаки у досліджуваних сортах.

Незважаючи на зниження врожайності за другого строку сівби сорти Амур та Підзимок харківський характеризуються високою пластичністю, що вказує на їх придатність до вирощування у різноманітних умовах, зокрема за екстремальних пізніх осінніх строків сівби.

УДК 35:332

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГОБЕЗПЕЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Макєєва Л.М., канд. наук. держ. упр., доцент

E-mail: makeevafiz2017@gmail.com

Харківський національний аграрний університет ім. В.В.Докучаєва

Створення нової системи земельних відносин на основі власності на землю, забезпечення рівності прав власності на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад і держави – основа земельної реформи, головний вектор ринкової економіки держави, ключ до вступу України в європейські та світові інституції співпраці. За роки реформування земельних відносин в Україні відбулися принципові, докорінні зміни форм власності на землю, максимально розв'язана проблема забезпечення громадян земельними ділянками, введена платність за землекористування, створені передумови для формування ринку земель.

Раціональне використання земельно-ресурсного потенціалу України – це багатопланова міжгалузєва проблема, вирішення якої можливе за умови комплексного врахування правових, економічних, організаційних питань. Проте вирішальною мірою ця проблема стосується екології, адже сільськогосподарське землекористування більше, ніж будь-яка інша сфера життєдіяльності суспільства, ґрунтується на використанні просторового ресурсу та географічного середовища, а його ефективність значною мірою

залежить від урахування специфіки й стану природно-територіальних комплексів при визначенні напрямів господарського розвитку.

Аналіз сучасного стану сільськогосподарського землекористування свідчить про відсутність чіткої програми його розвитку в процесі земельної реформи. В Україні склалася складна еколого-економічна ситуація, яка пов'язана з погіршенням стану довкілля, тому сучасне використання земельних ресурсів не відповідає вимогам екологобезпечного землекористування.

Недостатнє впровадження систем екологобезпечного землекористування ускладнює процес виробничої діяльності, гальмує досягнення конкурентоспроможного виробництва сільськогосподарської продукції в умовах нестабільної економіки України. Саме тому ми й пропонуємо дослідження основних принципів екологобезпечного землекористування, на яких ґрунтується збалансоване аграрне виробництво в Україні.

Екологобезпечне землекористування передбачає відновлення якості земельних ресурсів, залучених до процесу виробництва, через дотримання сівозмін, застосування зелених добрив та методів біологічного знищення шкідників, технологій обробітку ґрунту, спрямованих на мінімальне втручання, зниження ущільненості ґрунтів, а також зменшення забруднення водою і атмосферного повітря. При цьому економічний ефект гарантований готовністю споживачів сплачувати більшу ціну за продукцію органічного виробництва, а також завдяки зниженню вартості матеріальних ресурсів (агрохімікатів та паливно-мастильних матеріалів на 30-97%) [1].

Надмірна сільськогосподарська освоєність і розораність території є одним із головних чинників, які дестабілізують екологічну ситуацію в країні. Враховуючи сучасний екологічний та економічний стан аграрної сфери економіки, постає необхідність розробки моделі екологобезпечного розвитку землекористування. У контексті цієї проблеми дуже відповідальним завданням є визначення напрямів і характеру використання земельних ресурсів, які б поєднували збалансованість обсягів виробництва сільськогосподарської й іншої продукції з обов'язковим дотриманням умов щодо охорони навколишнього природного середовища в усіх можливих аспектах, з особливим акцентом на збереження ґрунтового покриву і підвищення родючості ґрунтів.

Отже, основні підходи до раціонального використання земель передбачають дотримання таких принципів:

- економічна доцільність при екологічній можливості;
- територіальна диференціація видів використання земель залежно від особливостей і характеру природних регіонів;
- урахування регіональної структури земельних угідь і категорій земель за цільовим призначенням;
- взаємна підпорядкованість класифікаційних рівнів залежно від ступеня прояву показників, що впливають на їхнє класифікаційне положення;
- першочергове визначення можливості інтенсивного використання земель із поступовим зниженням класу придатності до оптимального рівня, зумовленого наявними обмеженнями й незадовільними чинниками.

Сучасне управління землекористуванням повинно ґрунтуватися на принципах: забезпечення територіальних умов високої еколого-економічної ефективності; розвитку приватного землеволодіння і землекористування; забезпечення економічного механізму управління землекористуванням у ринкових умовах; досягнення соціальної справедливості у перерозподілі земель; включення земель у ринковий обіг.

Впровадження екологобезпечного сільськогосподарського землекористування забезпечить власну продовольчу безпеку і дозволить нашій країні стати не тільки житницею Європи, а й світовим експортером екологічно чистої продукції. Ефективне використання земельних ресурсів України залежить від уміння держави забезпечити виконання законів і законодавчих актів з питань землекористування; запровадження державної фінансової політики; розвитку індустрії для потреб сільського господарства; широкого впровадження в АПК прогресивних технологій при оптимальних параметрах господарювання на основі економіко-математичних моделей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Юрченко А.Д. Сучасна земельна політика України / А.Д. Юрченко, Л.Д. Греков, А.М. Мірошніченко, А.В. Кузьмін. – К.: Інтертехнологія, 2009. — 260 с.
2. Кропивко М.Ф. Екологічна диверсифікація використання сільськогосподарських земель в Україні / М.Ф. Кропивко, О.В. Ковальова // Економіка України. – 2010 – № 7. – С. 78-5.

УДК 631.412 : 633.11

АГРОЕКОЛОГІЧНІ ПЕРЕВАГИ ТЕХНОЛОГІЇ NO-TILL В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Манушкіна Т.М., к. с.-г. н., доцент,

Дробітько А.В., к. с.-г. н., доцент,

Геращенко О.А., студент

manushkinatn@mnau.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Україна є однією з найбільших країн Європи, що володіє могутнім земельно-ресурсним потенціалом. Із 60,3 млн га земель держави близько 42 млн га становлять сільськогосподарські угіддя (70 %), з яких 32,5 млн (77,3 %) – рілля. В Україні зосереджено близько третини світових та 70 % наявних в Європі запасів чорнозему, а також є сприятливі кліматичні умови для вирощування найважливіших продовольчих культур [1, 2]. Проте, родючість чорноземів знижується внаслідок як нераціонального використання, так і природних процесів, зокрема, кліматичних змін.